

สถาบัน **THE BEST CENTER**

2145/7 ซ.รามคำแหง 43/1 ถ.รามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

โทร. 0-2318-6868, 0-2314-1492 โทรสาร 0-2718-6274

www.thebestcenter.com facebook.com/bestcentergroup

คุณภาพทางวิชาการต้องมาที่ 1

คู่มือเตรียมสอบ

นิติกร (พนักงานราชการทั่วไป)

(ส่วนกลาง) กรมวิชาการเกษตร

แนวข้อสอบมากกว่า 550 ข้อ

ปี 69

ความรู้ความสามารถทั่วไปและความสามารถใช้เฉพาะตำแหน่ง

การประเมิน ๔ ครั้งที่ 1 (สอบข้อเขียน คะแนนเต็ม 100 คะแนน)
ทดสอบความรู้เกี่ยวกับ

- (1) ประมวลกฎหมายแพ่งและอาญา
- (2) พระราชบัญญัติความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- (3) พระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- (4) พระราชบัญญัติปุ๋ย พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- (5) พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- (6) พระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. 2507 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- (7) พระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542
- (8) พระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542
- (9) พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- (10) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- (11) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยพนักงานราชการ พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกรมวิชาการเกษตร

สนใจสั่งซื้อ หรือสอบถามเพิ่มเติม โทร 081-496-9907

LINE: @thebestcenter

299.-

www.thebestcenter.com หรือ www.facebook.com/bestcentergroup

คู่มือสอบ

นิติกร (พนักงานราชการทั่วไป)

(ส่วนกลาง) กรมวิชาการเกษตร

ราคา 299 -.

คำนำ

สำหรับชุดคู่มือสอบสำหรับตำแหน่งนิติกร (พนักงานราชการทั่วไป) (ส่วนกลาง)
กรมวิชาการเกษตร เล่มนี้ ทางสถาบัน THE BEST CENTER และฝ่ายวิชาการของสถาบัน ได้เรียบเรียงขึ้น
เพื่อให้ผู้สมัครสอบใช้สำหรับเตรียมสอบในการสอบแข่งขันฯ ในครั้งนี้

ทางสถาบัน THE BEST CENTER ได้เล็งเห็นความสำคัญจึงได้จัดทำหนังสือ เล่มนี้ขึ้นมา
ภายในเล่มประกอบด้วยทุกส่วนที่กำหนดในการสอบ เจาะข้อสอบทุกส่วน พร้อมคำเฉลยอธิบาย มาจัดทำเป็น
หนังสือชุดนี้ขึ้น เพื่อให้ผู้สอบได้เตรียมตัวอ่านล่วงหน้า มีความพร้อมในการทำข้อสอบ

ท้ายนี้ คณะผู้จัดทำขอขอบคุณทางสถาบัน THE BEST CENTER ที่ได้ให้การสนับสนุนและ
มีส่วนร่วมในการจัดทำฉบับนี้ ทำให้หนังสือเล่มนี้สามารถสำเร็จขึ้นมาเป็นเล่มได้ พร้อมกันนี้คณะผู้จัดทำ
ขอน้อมรับข้อบกพร่องใดๆ อันเกิดขึ้นและยินดีรับฟังความคิดเห็นจากทุกๆ ท่าน เพื่อที่จะนำมาปรับปรุงแก้ไข
ให้ดียิ่งขึ้น

ขอให้โชคดีในการสอบทุกท่าน

ฝ่ายวิชาการ

สถาบัน The Best Center

www.thebestcenter.com

สารบัญ

➤ ความรู้เกี่ยวกับกรมวิชาการเกษตร	1
✦ แนวข้อสอบความรู้เกี่ยวกับกรมวิชาการเกษตร	11
✦ แนวข้อสอบประมวลกฎหมายอาญา	18
✦ แนวข้อสอบประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	28
➤ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551	38
✦ แนวข้อสอบพ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551	
และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 3 พ.ศ.2562	83
➤ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยพนักงานราชการ พ.ศ.2547	113
✦ แนวข้อสอบระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยพนักงานราชการ พ.ศ.2547	
และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ.2560	122
➤ พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539	133
✦ แนวข้อสอบพ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539	137
✦ แนวข้อสอบระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ.2559	153
➤ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534	163
✦ แนวข้อสอบพ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534	
และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 8 พ.ศ.2553	198
➤ พระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ.2518	233
✦ แนวข้อสอบพ.ร.บ.พันธุ์พืช พ.ศ.2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 3 พ.ศ.2550	250
➤ พระราชบัญญัติปศุสัตว์ พ.ศ.2518	254
✦ แนวข้อสอบพ.ร.บ.ปศุสัตว์ พ.ศ.2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ.2550	282
➤ พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ.2535	285
✦ แนวข้อสอบพ.ร.บ.วัตถุอันตราย พ.ศ.2535	
และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 4 พ.ศ.2562	315
➤ พระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ.2507	322
✦ แนวข้อสอบพ.ร.บ.กักพืช พ.ศ.2507 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 3 พ.ศ.2551	334
➤ สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ.2542	336
✦ แนวข้อสอบพ.ร.บ.คุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ.2542	339
➤ สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ.2542	343
✦ แนวข้อสอบพ.ร.บ.ควบคุมยาง พ.ศ.2542	350

ความรู้เกี่ยวกับกรมวิชาการเกษตร

ประวัติความเป็นมาของกรมวิชาการเกษตร

กรมวิชาการเกษตรได้รับการสถาปนาขึ้นเป็นหน่วยงานหนึ่งในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๕ โดยก่อนที่จะมาเป็นกรมวิชาการเกษตรในปัจจุบัน หน่วยงานนี้มีประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน นับย้อนหลังไปเมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๔๔๖ ได้มีการจัดตั้งกรมช่างไหมขึ้นในกระทรวงเกษตรธิการ ซึ่งถือเป็นการกำเนิดกรมวิชาการเกษตร

- พ.ศ. ๒๔๔๕ เปลี่ยนชื่อกรมช่างไหม เป็น กรมเพาะปลูก
- พ.ศ. ๒๔๖๔ เปลี่ยนชื่อกรมเพาะปลูก เป็น กรมตรวจกสิกรรม
- พ.ศ. ๒๔๖๖ เปลี่ยนชื่อกรมตรวจกสิกรรม เป็น กรมเกษตร
- พ.ศ. ๒๔๖๘ เปลี่ยนชื่อกรมเกษตร เป็น กรมเกษตรและการประมง
- พ.ศ. ๒๔๖๔ แยกกรมเกษตรและการประมงเป็น ๒ กรม คือ กรมเกษตร และ กรมการประมง
- พ.ศ. ๒๔๘๕ เปลี่ยนชื่อกรมเกษตร เป็น กรมการกสิกรรม
- พ.ศ. ๒๔๘๖ ยกฐานะกองการข้าวและการทดลอง ซึ่งอยู่ภายใต้สังกัดของกรมการกสิกรรม จัดตั้งเป็นกรมการข้าว แยกออกมาจาก กรมการกสิกรรม
- พ.ศ. ๒๔๘๗ เปลี่ยนชื่อกรมการกสิกรรม เป็น กรมกสิกรรม
- พ.ศ. ๒๕๑๕ รวมกรมการข้าว กับ กรมกสิกรรม สถาปนาเป็น กรมวิชาการเกษตร

วิสัยทัศน์ของกรมวิชาการเกษตร

กรมวิชาการเกษตรเป็นองค์กรที่เป็นเลิศด้านการวิจัยและพัฒนาด้านพืช เครื่องจักรกลการเกษตรและ เป็นศูนย์กลางรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรด้านพืชในระดับสากล บนพื้นฐานการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภายใต้สมดุลวัฒนธรรมองค์กร ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๐

พันธกิจของกรมวิชาการเกษตร

1. สร้างและถ่ายทอดองค์ความรู้จากงานวิจัยด้านพืชและเครื่องจักรกลการเกษตร สู่กลุ่มเป้าหมาย
2. กำหนดและกำกับดูแลมาตรฐานระบบการผลิตและผลิตภัณฑ์พืชและปัจจัยการผลิต พัฒนาระบบตรวจรับรองสินค้าการเกษตรด้านพืชให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล
3. อนุรักษ์และพัฒนาการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพด้านพืช แมลง และจุลินทรีย์
4. สนับสนุนการขับเคลื่อนการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศไทย มุ่งสู่เศรษฐกิจสังคมคาร์บอนต่ำอย่างยั่งยืน
5. กำกับ ดูแล และพัฒนากฎหมายที่กรมวิชาการเกษตรรับผิดชอบ

ห้าม!! คัดลอก เผยแพร่ ดัดแปลง ส่งต่อ และจำหน่ายเอกสารฉบับนี้โดยเด็ดขาด

หากตรวจพบจะดำเนินคดีตามกฎหมาย (สงวนลิขสิทธิ์ สถาบัน The Best Center)

ค่านิยม

ที่มาและความสำคัญ

ค่านิยมองค์กร หรือ Core Value เปรียบเสมือนหลักการ ความเชื่อ ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ขององค์กร เปรียบดังสารที่องค์กรสื่อให้ผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมถึงบุคลากรภายในองค์กรได้รับรู้ เข้าใจถึงรากฐาน และสิ่งที่องค์กรให้ความสำคัญ อีกทั้งยังเป็นบรรทัดฐานการประพฤติปฏิบัติตนแก่บุคลากรซึ่งค่านิยม มีความสัมพันธ์กับลักษณะภารกิจขององค์กร และเป็นส่วนสำคัญของการสร้างวัฒนธรรมองค์กร

เกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๒ ให้ความหมายของวัฒนธรรมองค์กร (Organizational Culture) เอาไว้ว่า หมายถึง การกระทำ ค่านิยม ความเชื่อ เจตคติ อุดมการณ์ของสมาชิกในองค์กร รวมถึงพฤติกรรม ที่มีการปฏิบัติกันอย่างสม่ำเสมอ เป็นบรรทัดฐานของกลุ่มที่คาดหวังหรือสนับสนุนให้สมาชิกปฏิบัติตามและเป็นเสมือน “บุคลิกภาพ” หรือ “จิตวิญญาณ” ขององค์กร ซึ่งทำให้องค์การหนึ่งแตกต่างจากองค์กรอื่น ๆ ดังนั้น ค่านิยมและวัฒนธรรมองค์กร จึงเป็นสิ่งที่สะท้อนให้ผู้รับบริการหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้เห็นว่า องค์กรให้ความสำคัญกับสิ่งใด อีกทั้งยังแสดงให้เห็นถึงหลักการ มุมมอง และคุณลักษณะของบุคลากร ในองค์กรนั้น รวมถึงยังเป็นเครื่องมือที่องค์กรใช้เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกบุคคล เพื่อให้ได้บุคลากรที่มีพฤติกรรม ที่พึงประสงค์ตรงกับความต้องการขององค์กรอีกด้วย

เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๕ อธิบดีกรมวิชาการเกษตร (นายระพีภัทร์ จันทรศรีวงศ์) ได้ประกาศ แนวทางการสร้างสมดุลวัฒนธรรมองค์กรและการทำงาน กรมวิชาการเกษตร (BALANCE DOA TOGETHER) ในที่ประชุม โดยมีผู้บริหารกรมวิชาการเกษตร และบุคลากรร่วมรับฟัง ณ ห้องประชุมชั้น ๒ อาคารฝึกอบรม ด้านมาตรฐานการผลิตพืชกรมวิชาการเกษตร และผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ Zoom Meeting ทั้งนี้ การดำเนินการ ส่งเสริมค่านิยม และวัฒนธรรมองค์กรนั้น มีอาจทำได้โดยง่าย ทั้งยังต้องอาศัยความสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการยอมรับปฏิบัติตามพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ดังนั้น กรมวิชาการเกษตรจึงได้จัดทำแผนส่งเสริมค่านิยม และวัฒนธรรมองค์กร กรมวิชาการเกษตรประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๕ เพื่อให้การดำเนินการส่งเสริมค่านิยม และวัฒนธรรมองค์กรของกรมวิชาการเกษตร เกิดประสิทธิภาพ

อำนาจหน้าที่

- (1) ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการกักพืช กฎหมายว่าด้วยปุ๋ย กฎหมายว่าด้วยพันธุ์พืช กฎหมายว่าด้วยวัตถุอันตราย กฎหมายว่าด้วยการควบคุมยาง กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพันธุ์พืช และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
- (2) ศึกษา ค้นคว้า ทดลอง วิจัย และพัฒนาวิชาการเกษตรด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับพืช
- (3) ให้บริการด้านการวิเคราะห์ ทดสอบ ตรวจสอบ และรับรองมาตรฐานสินค้าพืช และให้คำแนะนำเกี่ยวกับ เรื่องดิน น้ำ ปุ๋ย พืช วัสดุการเกษตร ผลผลิต และผลิตภัณฑ์พืช การบริการส่งออกสินค้าเกษตร และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- (4) ให้บริการวิชาการ ข้อมูลข่าวสาร และเทคโนโลยีการเกษตรแก่เจ้าหน้าที่ เกษตรกร เอกชน และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

- (5) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมหรือตามที่รัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ภารกิจตามกฎหมายจัดตั้งกรม

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ จ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ออกกฎกระทรวงฯ พ.ศ. ๒๕๕๗ ให้กรมวิชาการเกษตร มีภารกิจเกี่ยวกับพืช โดยศึกษา วิจัยและพัฒนาพืช เครื่องจักรกลการเกษตร และปัจจัยการผลิต ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืชสู่กลุ่มเป้าหมายทั้งภาครัฐ เอกชน และเกษตรกร บริการวิเคราะห์ ทดสอบ ตรวจสอบ รับรองมาตรฐานสินค้าพืช รวมทั้งให้คำแนะนำเกี่ยวกับดิน น้ำ ปุ๋ย พืช วัสดุการเกษตร ผลผลิต และผลิตภัณฑ์พืช เพื่อยกระดับมาตรฐานการผลิตพืชเพื่อพัฒนาผลผลิตพืช ให้มีคุณภาพและปลอดภัยต่อผู้บริโภคตามมาตรฐานสากล และเพื่อให้บริการการส่งออกสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน

สมดุลวัฒนธรรมองค์กร และ การทำงาน กรมวิชาการเกษตร

BALANCE
DOA TOGETHER

1. Body Healthy and Buddy Teamwork

สุขภาพแข็งแรง บัดดี้ดี ทีมเวิร์คเยี่ยม

B

7. Endless Education

เฝ้าหาความรู้และเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

E

**2. Activities and Action with Friends
and Societies**

ร่วมกิจกรรม และสานสัมพันธ์มองเพื่อนและสังคม

A

**6. Care for Family, Yourself and
Social Responsibility**

รักตนเอง ดูแลครอบครัว และรับผิดชอบต่อสังคม

C

**3. Love and Happiness with Your Work
and Leave Legacy**

รักและสนุกกับการทำงาน พร้อมสร้างสรรค์
ผลงานเพื่อเป็นตำนานแก่องค์กรและประเทศ

L

**5. Necessary Spending, Saving and
Starting Investment**

ใช้จ่ายอย่างรอบคอบ เก็บออม และเริ่มลงทุนก่อนวัยเกษียณ

N

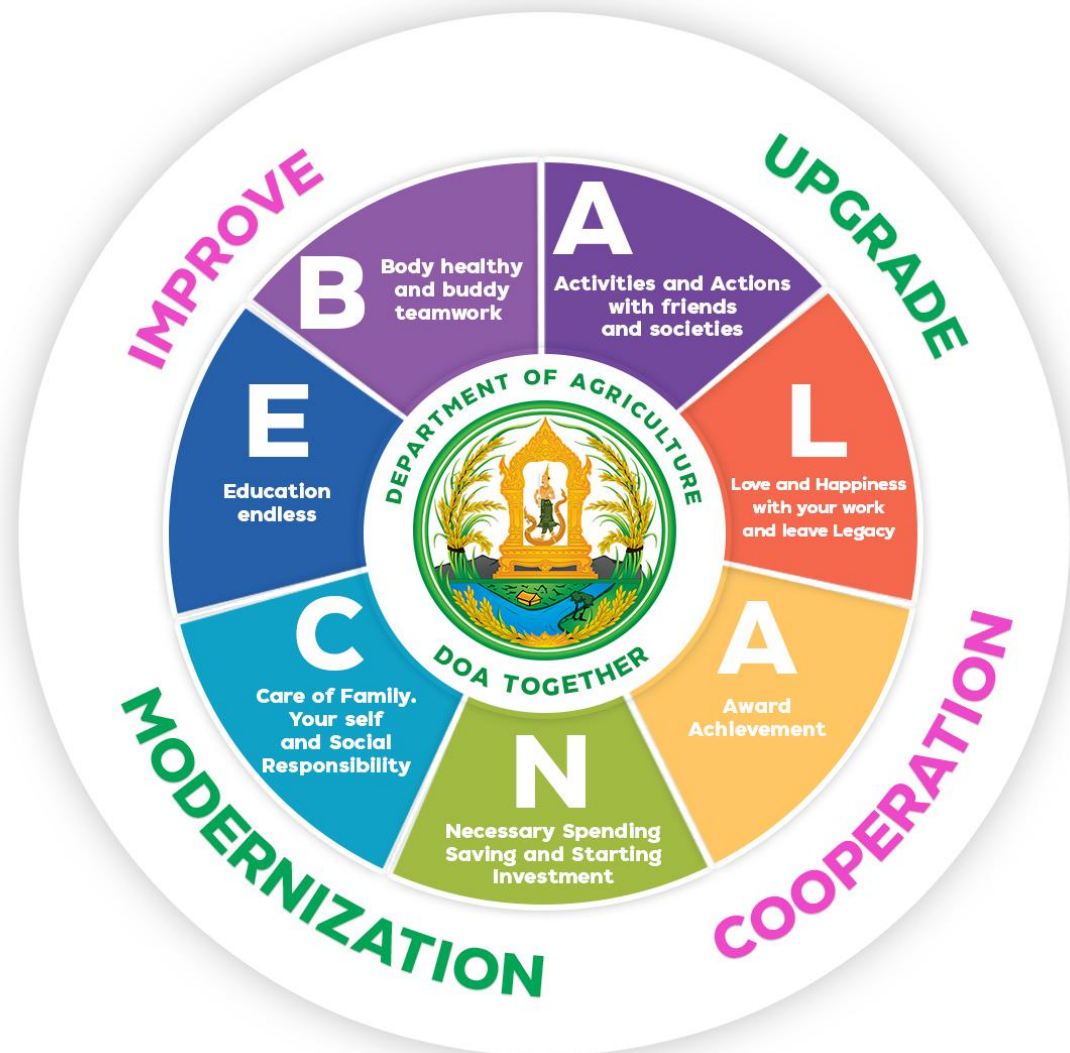
4. Award Achievement

ให้รางวัลทุกความสำเร็จที่ได้

A

**DOA
TOGETHER**
Working for Changing, Acting for Moving forward

สมดุลวัฒนธรรมองค์กร
และ การทำงาน กวก.
(BALANCE DOA TOGETHER)

แผนปฏิบัติการของกรมวิชาการเกษตร ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) (ฉบับปรับปรุง)
สาระสำคัญของแผนปฏิบัติการของกรมวิชาการเกษตร ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570)

1. ภาพรวม

1.1 วิสัยทัศน์ของกรมวิชาการเกษตร

กรมวิชาการเกษตรเป็นองค์กรที่เป็นเลิศด้านการวิจัยและพัฒนาด้านพืช เครื่องจักรกลการเกษตรและ เป็นศูนย์กลางรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรด้านพืชในระดับสากล บนพื้นฐานการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภายใต้สมดุลวัฒนธรรมองค์กร ภายในปี พ.ศ. 2570

1.2 พันธกิจของกรมวิชาการเกษตร

- 1) สร้างและถ่ายทอดองค์ความรู้จากงานวิจัยด้านพืชและเครื่องจักรกลการเกษตรสู่กลุ่มเป้าหมาย
- 2) กำหนดและกำกับดูแลมาตรฐานระบบการผลิตและผลิตภัณฑ์พืชและปัจจัยการผลิต พัฒนาระบบ การตรวจรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรด้านพืชให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล
- 3) อนุรักษ์และพัฒนาการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพด้านพืช แมลงและจุลินทรีย์
- 4) สนับสนุนการขับเคลื่อนการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศไทย มุ่งสู่เศรษฐกิจสังคมคาร์บอนต่ำ อย่างยั่งยืน
- 5) กำกับ ดูแล และพัฒนากฎหมายที่กรมวิชาการเกษตรรับผิดชอบ

1.3 เป้าประสงค์

- 1) เกษตรกรกินดีอยู่ดี มีทักษะ มีความเชี่ยวชาญ และมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม
- 2) การพัฒนาเศรษฐกิจการเกษตรของประเทศไทยให้ดีขึ้น และปรับตัวได้ทันตามสถานการณ์ ที่เปลี่ยนแปลง รวมทั้งเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตร สมัยใหม่
- 3) การเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
- 4) การบริหารจัดการภาครัฐอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1.4 เป้าหมาย

- 1) กลุ่มเป้าหมายสามารถนำองค์ความรู้จากงานวิจัยและนวัตกรรมทางการเกษตรไปประยุกต์ใช้ เพื่อพัฒนาและเพิ่มศักยภาพขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยมุ่งไปสู่เกษตรมูลค่าสูง รวมถึง มีโครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีการเกษตร และระบบโลจิสติกส์ที่ทันสมัย ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนและผู้ให้บริการ
- 2) กลุ่มเป้าหมายเข้าถึงพันธุ์พืชและปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพ เพื่อยกระดับกระบวนการผลิตที่เป็น มิตรกับสิ่งแวดล้อม ลด ละ เลิก การใช้สารเคมี สอดคล้องกับแนวทางมุ่งเน้นการขับเคลื่อนโมเดลเศรษฐกิจ BCG Model บนแนวคิดการสร้างมูลค่า ของเสียขยะเป็นศูนย์ และสร้างความสมดุลที่ยั่งยืน รวมถึงการอนุรักษ์ และใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ โดยสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ Novel Food Future Food เพื่อตอบสนองต่อความมั่นคงทางอาหาร

3) กลุ่มเป้าหมายสามารถใช้ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมในการจัดการพื้นที่เพื่อการผลิตที่เชื่อมโยงกับการตลาด สามารถสร้างรายได้จากนวัตกรรมการผลิต และสามารถแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value added) ในผลผลิตทางการเกษตรจนนำมาสู่รายได้ที่เพิ่มขึ้น ก่อให้เกิดความเสมอภาคทางสังคมและเศรษฐกิจด้านเกษตรอย่างยั่งยืน

4) กลุ่มเป้าหมายได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยี และองค์ความรู้ในการผลิตพืชเพื่อนำไปเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชที่มีคุณภาพให้เพียงพอต่อความต้องการบริโภคภายในประเทศ นำไปสู่การสร้างเสริมความเข้มแข็งให้กับชุมชน ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้แก่ครัวเรือนกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งเพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร ความมั่นคงในอาชีพและรายได้ ให้กับกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่อย่างยั่งยืน

5) กรมวิชาการเกษตรมีระบบการบริหารจัดการที่ทันสมัยเพื่อตอบสนองการให้บริการที่สะดวก รวดเร็ว ถูกต้อง โปร่งใส และบุคลากรของกรมวิชาการเกษตรมีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์สูงสุด

1.5 ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

1.6.1) มีองค์ความรู้จากงานวิจัยและนวัตกรรมทางการเกษตรสู่เกษตรกรมูลค่าสูงที่เกษตรกรสามารถนำไปใช้ประโยชน์ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 30 ของผลงานวิจัยและนวัตกรรมที่ได้ในปีก่อนหน้า

1.6.2) เกษตรกรและผู้ประกอบการในภาคเกษตรได้รับการถ่ายทอดความรู้จากงานวิจัยและนวัตกรรมทางการเกษตรสู่เกษตรกรมูลค่าสูง ไม่น้อยกว่า 10,000 ราย ภายในปี พ.ศ. 2570

1.6.3) มีระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการเกษตร และระบบโลจิสติกส์ที่รองรับงานวิจัยและบริการมูลค่าสูง 5 ระบบ

1.6.4) จำนวนชนิดพันธุ์พืชและปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพที่ดำเนินการผลิต ไม่น้อยกว่า 90 ชนิด ภายในปี 2570 เพื่อให้เกษตรกรนำไปใช้ผลิตพืช เพื่อลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และเหมาะสมกับสภาพพื้นที่

1.6.5) จำนวนเชื้อพันธุ์กรรมพืช เห็ด จุลินทรีย์ แมลง ที่ได้รับการอนุรักษ์ไว้ใช้ประโยชน์ ในด้านการศึกษาวิจัย และพัฒนาการเกษตร จำนวนไม่ต่ำกว่า 40,000 สายพันธุ์ และพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อการใช้ประโยชน์อย่างน้อย 4 ต้นแบบ

1.6.5) กลุ่มเกษตรกรมีกระบวนการผลิตสินค้าแบบครบวงจรตามแนวทาง BCG Model ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและยั่งยืน ไม่น้อยกว่า 3 ชนิดพืช ในกลุ่มพืชเศรษฐกิจและพืชทดแทนพลังงาน

1.6.6) จำนวนผู้เข้าชมงานมหกรรมพืชสวนโลก ไม่น้อยกว่า 3.5 ล้านคน

1.6.7) เปิดโอกาสให้กลุ่มเป้าหมายเข้าถึงองค์ความรู้ด้านพืชและได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรด้านพืชไม่น้อยกว่าร้อยละ 10

1.6.8) ร้อยละ 70 ของกลุ่มเป้าหมายสามารถนำองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมไปปรับใช้ในกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร

1.6.9) กลุ่มเป้าหมายมีรายได้เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 จากการนำองค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมไปใช้ในกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร

1.6.10) จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมจัดทำแปลงขยายผลการเสริมสร้างการผลิตพืชและนำความรู้ไปปฏิบัติในแปลงของตนเอง จำนวน 2,500 ราย ภายในปี พ.ศ. 2570

1.6.11) มีระบบการให้บริการภาครัฐ ระบบปฏิบัติงานภายใน และฐานข้อมูลกลางเพื่อเชื่อมโยงทั้งหน่วยงานภายในและภายนอก ไม่น้อยกว่า 2 ระบบ ภายในปี 2570

1.6.12) มีการพัฒนาและปรับปรุงกฎหมายให้ทันสมัย ไม่น้อยกว่า 10 ฉบับ ภายในปี 2570

1.6 ประเด็น

- 1.6.1) การพัฒนาการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแข่งขัน
- 1.6.2) การบริหารจัดการทรัพยากรเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล
- 1.6.3) การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมเกษตร
- 1.6.4) การพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรด้านพืชเพื่อความมั่นคงของภาคเกษตร
- 1.6.5) การพัฒนาการบริหารจัดการภาครัฐให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ

การแบ่งส่วนราชการกรมวิชาการเกษตร มีดังนี้

- (1) สำนักงานเลขานุการกรม
- (2) กองการเจ้าหน้าที่
- (3) กองคลัง
- (4) กองแผนงานและวิชาการ
- (5) กองพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าพืช
- (6) กองวิจัยพัฒนาปัจจัยการผลิตทางการเกษตร
- (7) กองวิจัยและพัฒนาวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยวและแปรรูปผลิตผลเกษตร
- (8) ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- (9) สถาบันวิจัยเกษตรวิศวกรรม
- (10) สถาบันวิจัยพืชไร่และพืชทดแทนพลังงาน
- (11) สถาบันวิจัยพืชสวน
- (12) สำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร
- (13) สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช
- (14) สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช
- (15) สำนักวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพ
- (16) - (23) สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 1 - 8

หน่วยงานจัดตั้งภายใน

- (24) สำนักนิติการ
- (25) กองประสานงานโครงการพระราชดำริ
- (26) กองการยาง
- (27) กองวิจัยพัฒนาเมล็ดพันธุ์พืช
- (28) กองวิจัยพัฒนาพืชเศรษฐกิจใหม่และการจัดการก๊าซเรือนกระจกสำหรับภาคเกษตร

----- ✍

ห้าม!! คัดลอก เผยแพร่ ดัดแปลง ส่งต่อ และจำหน่ายเอกสารฉบับนี้โดยเด็ดขาด

หากตรวจพบจะดำเนินคดีตามกฎหมาย (สงวนลิขสิทธิ์ สถาบัน The Best Center)

 แนวข้อสอบความรู้เกี่ยวกับกรมวิชาการเกษตร**1. กรมวิชาการเกษตรสังกัดหน่วยงานใด**

ก. กระทรวงพาณิชย์

ข. กระทรวงมหาดไทย

ค. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ง. สำนักนายกรัฐมนตรี

เฉลย : ค กรมวิชาการเกษตร (Department of Agriculture : DOA) เป็นส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2. ภารกิจหลักของกรมวิชาการเกษตรคือข้อใด

ก. ส่งเสริมการท่องเที่ยว

ข. วิจัย พัฒนา และถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านพืช

ค. จัดเก็บภาษีสินค้าเกษตร

ง. กำกับดูแลโรงงานอุตสาหกรรม

เฉลย : ข หน่วยงานนี้จะเน้นหนักไปที่เรื่องการศึกษา ค้นคว้า วิจัยเกี่ยวกับพืช เครื่องจักรกลการเกษตร ปรับปรุงพันธุ์พืช รวมถึงการควบคุมกำกับดูแลมาตรฐานกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพืชและปศุสัตว์

3. ข้อใดไม่ใช่ภารกิจของกรมวิชาการเกษตร

ก. วิจัยพืชเศรษฐกิจ

ข. ตรวจสอบรับรองสินค้าเกษตร

ค. ผลิตกระแสไฟฟ้า

ง. ควบคุมวัตถุอันตรายทางการเกษตร

เฉลย : ค หน้าที่นี้เป็นภารกิจหลักของหน่วยงานด้านพลังงาน เช่น การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ส่วนข้ออื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นการวิจัยพืช ตรวจสอบรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรด้านพืช และการควบคุมวัตถุอันตราย (เช่น ยาปราบศัตรูพืชหรือสารเคมีทางการเกษตร) ล้วนเป็นงานโดยตรงของกรมวิชาการเกษตรทั้งหมดเลย

4. กรมวิชาการเกษตรมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายใดมากที่สุด

ก. พระราชบัญญัติแรงงาน

ข. พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย

ค. พระราชบัญญัติจราจรทางบก

ง. พระราชบัญญัติประกันสังคม

เฉลย : ข กรมวิชาการเกษตรเป็นหน่วยงานหลักของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลและบังคับใช้ พ.ร.บ. วัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 (และที่แก้ไขเพิ่มเติม) โดยจะรับผิดชอบควบคุม กำกับ ดูแลเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียน การผลิต การนำเข้า การส่งออกและการครอบครองวัตถุอันตรายทางการเกษตร เช่น สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและปุ๋ยเคมีต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความปลอดภัยต่อตัวเกษตรกร ผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อม

5. ข้อใดเป็นหน้าที่ด้านการคุ้มครองพืชของกรมวิชาการเกษตร

ก. ตรวจโรคและแมลงศัตรูพืช

ข. ออกใบอนุญาตที่ดิน

ค. รับผิดชอบบริษัท

ง. ออกใบขับขี่

เฉลย : ก งานด้านการคุ้มครองพืช (Plant Protection) ถือเป็นหนึ่งในภารกิจที่สำคัญมากของกรมวิชาการเกษตร โดยมีหน้าที่กักกันพืช ตรวจสอบ ป้องกันและควบคุมไม่ให้โรคพืชหรือแมลงศัตรูพืชร้ายแรงจากต่างประเทศแพร่ระบาดเข้ามาในประเทศไทย รวมถึงการตรวจรับรองปลอดโรคพืชก่อนส่งออกสินค้าเกษตรไปต่างประเทศด้วย

6. หน่วยงานใดรับผิดชอบการตรวจรับรองการส่งออกพืช

ก. กรมวิชาการเกษตร

ข. กรมศุลกากร

ค. กรมการค้าภายใน

ง. กรมสรรพากร

เฉลย : ก กรมวิชาการเกษตรเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ตรวจสอบและออกใบรับรองสุขอนามัยพืช (Phytosanitary Certificate) ซึ่งเป็นเอกสารสำคัญที่ประเทศปลายทางกำหนด เพื่อยืนยันว่าพืชหรือผลผลิตทางการเกษตรที่ส่งออกจากประเทศไทยนั้นปลอดจากโรคพืชและแมลงศัตรูพืชตามมาตรฐานสากล

7. Phytosanitary Certificate มีวัตถุประสงค์เพื่อ

ก. รับรองการเสียหาย

ข. รับรองคุณภาพแรงงาน

ค. รับรองสุขอนามัยพืชสำหรับการส่งออก

ง. รับรองมาตรฐานโรงงาน

เฉลย : ค Phytosanitary Certificate มีวัตถุประสงค์เพื่อรับรองสุขอนามัยพืชสำหรับการส่งออก ใบรับรองนี้ (เรียกสั้น ๆ ว่า ใบ PC) ออกโดยกรมวิชาการเกษตร เพื่อเป็นเอกสารยืนยันอย่างเป็นทางการตามข้อตกลงระหว่างประเทศว่า สินค้าประเภทพืช ผลิตภัณฑ์พืชหรือวัสดุเพาะปลูกที่กำลังจะส่งออกได้ผ่านการตรวจสอบแล้วว่า ปลอดภัย ปราศจากโรคพืชและไม่มีแมลงศัตรูพืชติดไปด้วย เพื่อป้องกันไม่ให้ไปแพร่ระบาดในประเทศปลายทาง

8. ข้อใดเป็นบทบาทสำคัญของกรมวิชาการเกษตรด้านเมล็ดพันธุ์

ก. พัฒนาและรับรองพันธุ์พืช

ข. ผลิตเครื่องจักร

ค. ผลิตอาหารสัตว์

ง. ผลิตยา

เฉลย : ก กรมวิชาการเกษตรมีหน้าที่โดยตรงในการศึกษาวิจัยและปรับปรุงพันธุ์พืชใหม่ ๆ (ทั้งพืชไร่ พืชสวน และไม้ยืนต้น) เพื่อให้ได้พันธุ์ที่มีผลผลิตสูง ทนทานต่อโรคและสภาพอากาศ รวมถึงทำหน้าที่ รับรองพันธุ์พืชตามกฎหมาย (พ.ร.บ. พันธุ์พืช) เพื่อคุ้มครองและตรวจสอบมาตรฐานเมล็ดพันธุ์ให้เกษตรกรได้ใช้เมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพดีที่สุด

9. การขึ้นทะเบียนวัตถุอันตรายทางการเกษตรมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อ

ก. เพิ่มภาษี

ข. ควบคุมความปลอดภัยของผู้ใช้และสิ่งแวดล้อม

ค. ลดการส่งออก

ง. เพิ่มต้นทุนเกษตรกร

เฉลย : ข การให้ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าต้องมาขึ้นทะเบียนวัตถุอันตรายทางการเกษตร (เช่น สารเคมีกำจัดแมลง สารกำจัดวัชพืช) กับกรมวิชาการเกษตร ก็เพื่อสแกนและตรวจสอบอย่างละเอียดว่า สารเคมีเหล่านั้นมีประสิทธิภาพจริงในการเกษตร และที่สำคัญที่สุด คือ มีความปลอดภัยต่อตัวเกษตรกรผู้จัดฟัน ตกค้างในผลผลิตส่งถึงผู้บริโภค น้อยที่สุด และไม่ทำลายระบบนิเวศหรือสิ่งแวดล้อมจนเกินไป หากพบว่าสารเคมีตัวไหนอันตรายร้ายแรงเกินกว่าจะควบคุมได้ กรมฯ ก็จะไม่อนุมัติให้ขึ้นทะเบียนหรือประกาศยกเลิกการใช้ทันที

10. หน่วยงานใดมีหน้าที่วิจัยพันธุ์พืชใหม่

ก. กรมวิชาการเกษตร

ข. กรมประมง

ค. กรมปศุสัตว์

ง. กรมชลประทาน

เฉลย : ก กรมวิชาการเกษตร มีหน้าที่โดยตรงในการศึกษา ค้นคว้า วิจัย และพัฒนาพันธุ์พืช เทคโนโลยีการผลิตพืช รวมถึงการอารักขาพืช เพื่อให้ได้พันธุ์พืชใหม่ ๆ ที่มีคุณภาพ ทนทานต่อโรคและแมลงและให้ผลผลิตสูงแก่เกษตรกร

11. ข้อใดเป็นตัวอย่างพืชเศรษฐกิจของประเทศไทย

ก. ข้าว

ข. ยางพารา

ค. มันสำปะหลัง

ง. ถั่วทุกข้อ

เฉลย : ง ทั้งสามชนิดที่ระบุมาล้วนเป็นพืชเศรษฐกิจหลักที่สำคัญอย่างยิ่งของประเทศไทย ซึ่งสร้างรายได้และมูลค่าการส่งออกมหาศาลในแต่ละปี

- ข้าว เป็นอาหารหลักของคนในประเทศ และไทยเป็นหนึ่งในประเทศผู้ส่งออกข้าวแถวหน้าของโลก
- ยางพารา : ไทยเป็นผู้ผลิตและส่งออกน้ำยางรวมถึงยางแปรรูปรายใหญ่ของโลก ปลูกมากในภาคใต้ ภาคตะวันออก และกำลังขยายไปในหลายพื้นที่
- มันสำปะหลัง เป็นพืชหัวที่ทนแล้งได้ดี ไทยเป็นผู้ส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง (เช่น แป้งมันสำปะหลัง , มันเส้น) เป็นอันดับต้น ๆ ของโลก เพื่อใช้ในอุตสาหกรรมอาหารและพลังงานทางเลือก

12. กรมวิชาการเกษตรมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาระบบใด

ก. GAP

ข. GMP

ค. HACCP

ง. ISO 9001

เฉลย : ก กรมวิชาการเกษตร มีบทบาทโดยตรงในการส่งเสริมและให้การรับรองระบบ GAP (การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี) สำหรับพืช เพื่อให้กระบวนการผลิตในระดับฟาร์มมีความปลอดภัยต่อทั้งเกษตรกรและผู้บริโภค ปลอดภัยต่อพืช และไม่มีสารเคมีตกค้างเกินมาตรฐาน ขณะที่ระบบอื่น ๆ จะเน้นไปที่ขั้นตอนการแปรรูปและอุตสาหกรรม ซึ่งส่วนใหญ่จะดูแลโดยหน่วยงานอื่น เช่น กรมปศุสัตว์, กรมประมง หรือสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ดังนี้

GMP / HACCP : ระบบมาตรฐานความปลอดภัยในโรงงานแปรรูปอาหารหรือสถานประกอบการ

ISO 9001 : ระบบมาตรฐานสากลที่จัดการเรื่องคุณภาพภายในองค์กรทั่วไป

13. GAP ย่อมาจาก

ก. Good Agricultural Practices

ข. General Agricultural Program

ค. Good Animal Production

ง. Green Agriculture Policy

เฉลย : ก GAP ในบริบทของภาคการเกษตร ย่อมาจาก Good Agricultural Practices หรือในภาษาไทยเรียกว่า "การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี" ระบบนี้เป็นมาตรฐานสากลที่กำหนดแนวทางในการเพาะปลูก เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ปลอดภัยจากสารเคมีและสิ่งปนเปื้อน ปลอดภัยต่อทั้งผู้ผลิต (เกษตรกร) และผู้บริโภค รวมถึงกระบวนการทำจะต้องไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมด้วย

14. ข้อใดเป็นประโยชน์ของมาตรฐาน GAP

- ก. เพิ่มความปลอดภัยของผู้บริโภค ข. เพิ่มโอกาสทางการตลาด
- ค. ยกระดับคุณภาพผลิตภัณฑ์ ง. ถูกทุกข้อ

เฉลย : ง มาตรฐาน GAP (Good Agricultural Practices) ให้ประโยชน์ครอบคลุมในทุก ๆ ด้านที่กล่าวมาเลย โดยแยกย่อยได้ดังนี้ :

- เพิ่มความปลอดภัยของผู้บริโภค (ข้อ ก.) เพราะกระบวนการผลิตมีการควบคุมการใช้สารเคมีอย่างเข้มงวด ทำให้ผลผลิตปลอดภัยปราศจากพิษตกค้างและสิ่งปนเปื้อน
- เพิ่มโอกาสทางการตลาด (ข้อ ข.) ผลผลิตที่ได้ไปรับรอง GAP จะสามารถส่งออกไปต่างประเทศ หรือวางขายในห้างสรรพสินค้าและโมเดิร์นเทรดชั้นนำได้ง่ายขึ้น เพราะมีระบบตรวจสอบย้อนกลับ ที่สร้างความมั่นใจให้ลูกค้า
- ยกระดับคุณภาพผลผลิต (ข้อ ค.) เกษตรกรต้องดูแลอย่างเป็นระบบตั้งแต่สายพันธุ์ ดิน น้ำ ไปจนถึง การเก็บเกี่ยว ทำให้ได้ผลผลิตที่มีมาตรฐานสม่ำเสมอและมีคุณภาพสูงขึ้น

15. การตรวจสอบสารตกค้างในผลผลิตเป็นภารกิจของกรมวิชาการเกษตรเพื่อ

- ก. เพิ่มผลผลิต ข. คุ้มครองผู้บริโภค ค. เพิ่มภาษี ง. ลดพื้นที่เพาะปลูก

เฉลย : ข การตรวจสอบสารตกค้างในผลผลิตทางการเกษตร เป็นบทบาทหน้าที่สำคัญของกรมวิชาการเกษตร ในการกำกับดูแลคุณภาพและมาตรฐานความปลอดภัยของพืชผล (เช่น มาตรฐาน GAP) เพื่อให้มั่นใจว่าผลผลิตที่ส่งถึงมือประชาชนไม่มีสารเคมี ปุ๋ยหรือวัตถุอันตรายตกค้างเกินเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งเป็นการคุ้มครองผู้บริโภค ให้ได้รับอาหารที่ปลอดภัยต่อสุขภาพ

16. ข้อใดเป็นการสนับสนุนเกษตรกรของกรมวิชาการเกษตร

- ก. ถ่ายทอดเทคโนโลยี ข. ให้คำแนะนำการผลิต
ค. งานวิจัยด้านพืช ง. ถูกทุกข้อ

เฉลย : ง กรมวิชาการเกษตรมีบทบาทหน้าที่หลักในการช่วยเหลือและสนับสนุนเกษตรกรอย่างครบวงจร
ผ่านภารกิจทั้ง 3 ด้านนี้โดย :

งานวิจัยด้านพืช (ข้อ ค.) ทำหน้าที่ศึกษาค้นคว้า วิจัยและพัฒนาปรับปรุงพันธุ์พืช เทคโนโลยีการอารักขาพืช (ป้องกันกำจัดศัตรูพืช) และการจัดการดิน/ปุ๋ย เพื่อให้ได้นวัตกรรมใหม่ๆ

ถ่ายทอดเทคโนโลยี (ข้อ ก.) เมื่อได้อंकความรู้หรือพันธุ์พืชใหม่ ๆ จากงานวิจัยแล้ว กรมฯ จะนำเทคโนโลยีเหล่านั้นมาถ่ายทอดสู่เกษตรกร เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุน

ให้คำแนะนำการผลิต (ข้อ ข.) ส่งเสริมและให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรในพื้นที่เพื่อให้ทำเกษตรได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ รวมถึงการตรวจรับรองมาตรฐานแปลงปลูก (เช่น GAP) เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้ผลผลิต

17. การตรวจวิเคราะห์โรคพืชมีวัตถุประสงค์สำคัญคือ

ก. ป้องกันการระบาด

ข. เพิ่มราคาสินค้า

ค. เพิ่มภาษี

ง. ลดการผลิต

เฉลย : ก วัตถุประสงค์หลักของการตรวจวิเคราะห์โรคพืช คือ เพื่อระบุสาเหตุของโรค (เช่น เชื้อรา แบคทีเรีย หรือไวรัส) ได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว ซึ่งจะช่วยให้เกษตรกรและเจ้าหน้าที่สามารถวางแผนควบคุม กำจัด และป้องกันการแพร่ระบาด ไปยังพื้นที่ข้างเคียงได้อย่างทันทั่วถึง ช่วยลดความเสียหายต่อผลผลิตทางการเกษตร ในภาพรวม

18. ข้อใดเป็นบทบาทด้านการอารักขาพืชของกรมวิชาการเกษตร

ก. ควบคุมศัตรูพืช

ข. วิจัยโรคพืช

ค. ฝึกระวังแมลงศัตรูพืช

ง. ถูกทุกข้อ

เฉลย : ง คำว่า "การอารักขาพืช" (Plant Protection) หมายถึง การปกป้องคุ้มครองพืชไม่ได้รับความเสียหายจากสิ่งมีชีวิตที่เป็นศัตรูพืช ซึ่งภารกิจของกรมวิชาการเกษตรในด้านนี้ครอบคลุมทั้งหมดทุกข้ออย่างเป็นระบบ :

วิจัยโรคพืช (ข้อ ข.) ศึกษาค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับเชื้อสาเหตุโรคพืช กลไกการเกิดโรค และวิธีการจัดการทางวิชาการ

ฝึกระวังแมลงศัตรูพืช (ข้อ ค.) ติดตาม ตรวจสอบ และเตือนภัยการระบาดของแมลงศัตรูพืชรวมถึงโรคศัตรูพืชต่าง ๆ เพื่อให้รับมือได้ทันทั่วถึง

ควบคุมศัตรูพืช (ข้อ ก.) คัดค้านและส่งเสริมวิธีการควบคุมศัตรูพืช ทั้งการใช้ชีววิธี (แมลงตัวห้ำตัวเบียน) การใช้สารเคมีอย่างปลอดภัย และการบริหารจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM)

19. หากมีการระบาดของแมลงศัตรูพืชชนิดใหม่ หน่วยงานใดควรเข้าดำเนินการทางวิชาการ

ก. กรมวิชาการเกษตร

ข. กรมอุทยานวิทยา

ค. กรมการปกครอง

ง. กรมเจ้าท่า

เฉลย : ก เมื่อเกิดการระบาดของแมลงศัตรูพืชชนิดใหม่ กรมวิชาการเกษตรจะเป็นหน่วยงานหลักที่ต้องเข้าดำเนินการทางวิชาการ เนื่องจากมีหน้าที่โดยตรงในการจำแนกชนิดของแมลง (Identification) ศึกษาพฤติกรรม วิจัยหาแนวทางการควบคุมและกำจัดที่ได้ผล ตลอดจนกำหนดมาตรการทางกฎหมายเพื่อกักกันพืชไม่ให้แพร่ระบาดไปยังพื้นที่อื่น

(หมายเหตุ : ส่วนการนำองค์ความรู้เหล่านั้นไปส่งเสริมและแนะนำวิธีให้เกษตรกรปฏิบัติในแปลงปฏิบัติงานจริงในวงกว้างจะทำงานร่วมกับกรมส่งเสริมการเกษตร)

20. เป้าหมายสำคัญของกรมวิชาการเกษตรคือข้อใด

ก. พัฒนาการเกษตรให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ข. ผลิตไฟฟ้า

ค. สร้างถนน

ง. เก็บภาษี

เฉลย : ก นี่คือนโยบายสูงสุดและวิสัยทัศน์หลักของกรมวิชาการเกษตร โดยมุ่งเน้นการใช้ความรู้ทางวิชาการ งานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านพืชและเครื่องจักรกลการเกษตร เข้ามาช่วยยกระดับให้เกษตรกรสามารถ ผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพสูง ปลอดภัย ได้มาตรฐานสากล แข่งขันในตลาดโลกได้ และที่สำคัญ คือ ต้องเป็น มิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนในระยะยาว

21. กรมวิชาการเกษตรก่อตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์สำคัญที่สุดในข้อใด

ก. เพื่อควบคุมราคาสินค้าเกษตร

ข. เพื่อวิจัย พัฒนา และยกระดับการผลิตด้านพืชของประเทศ

ค. เพื่อบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตร

ง. เพื่อส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์

เฉลย : ข วัตถุประสงค์และภารกิจที่สำคัญที่สุดในการก่อตั้งกรมวิชาการเกษตร คือ การเป็นหน่วยงานหลักด้าน "วิจัยและพัฒนาพืช" ของประเทศไทย รวมถึงการกำกับดูแลกฎหมายด้านการกักกันพืช ปลูก วัตถุอันตราย และพันธุ์พืช เพื่อยกระดับการผลิตพืชให้มีคุณภาพ ปลอดภัยและแข่งขันได้ในระดับสากล

22. ข้อใดสะท้อนบทบาทของกรมวิชาการเกษตรในการสร้างความมั่นคงทางอาหารได้ชัดเจนที่สุด

ก. การวิจัยและพัฒนาพันธุ์พืชที่ให้ผลผลิตสูงและปลอดภัย

ข. การเก็บภาษีสินค้าเกษตร

ค. การสร้างเขื่อนขนาดใหญ่

ง. การบริหารการเลือกตั้ง

เฉลย : ก ข้อนี้สะท้อนบทบาทเรื่อง "ความมั่นคงทางอาหาร" (Food Security) ได้ชัดเจนที่สุด เพราะหัวใจสำคัญของความมั่นคงทางอาหาร คือ การที่ประชากรมีอาหารบริโภคอย่างเพียงพอ (ด้วยผลผลิตที่สูงขึ้น) และอาหารนั้น ต้องมีคุณภาพ ปลอดภัยต่อสุขอนามัย (ผลผลิตปลอดภัย) ซึ่งเกิดขึ้นจากการคิดค้น วิจัยและพัฒนาพันธุ์พืช รวมถึงเทคโนโลยีการผลิตของกรมวิชาการเกษตรโดยตรง

23. นโยบาย "ความปลอดภัยด้านอาหาร (Food Safety)" มีเป้าหมายสำคัญที่สุดในข้อใด

ก. เพิ่มราคาสินค้าเกษตร

ข. คุ้มครองผู้บริโภคให้ได้รับอาหารที่ปลอดภัย

ค. ลดจำนวนเกษตรกร

ง. เพิ่มการนำเข้าสินค้าเกษตร

เฉลย : ข เป้าหมายสูงสุดและสำคัญที่สุดของนโยบาย "ความปลอดภัยด้านอาหาร (Food Safety)" คือ การปกป้อง และคุ้มครองสุขภาพของผู้บริโภค เพื่อให้มั่นใจว่าอาหารและผลผลิตทางการเกษตรทุกชนิดที่นำมาบริโภค จะต้องปราศจากอันตรายหรือสิ่งปนเปื้อน ทั้งทางชีวภาพ (เช่น เชื้อโรค พยาธิ) ทางเคมี (เช่น สารเคมีตกค้าง ยาฆ่าแมลง สารเร่งเนื้อแดง) และทางกายภาพ (เช่น สิ่งแปลกปลอมต่าง ๆ)

24. ข้อใดเป็นมาตรการสำคัญที่กรมวิชาการเกษตรใช้ในการสนับสนุนนโยบาย Food Safety

ก. ตรวจสอบสารพิษตกค้างในผลผลิตทางการเกษตร

ข. เพิ่มภาษีเกษตรกร

ค. ลดพื้นที่เพาะปลูก

ง. จำกัดการส่งออกสินค้าเกษตรทุกชนิด

เฉลย : ก มาตรการสำคัญที่กรมวิชาการเกษตรใช้เพื่อขับเคลื่อนนโยบาย Food Safety (ความปลอดภัยด้านอาหาร) คือ การสุ่มตรวจและวิเคราะห์หาสารพิษหรือสารเคมีตกค้างในพืชผักผลไม้ ทั้งในแปลงปลูก โรงคัดบรรจุ และตลาดจำหน่าย รวมถึงการให้การรับรองมาตรฐานแปลงปลูก (เช่น GAP) เพื่อสร้างความมั่นใจว่า ผลผลิตทางการเกษตรที่จะส่งไปถึงมือผู้บริโภคมีความปลอดภัย ไร้สารตกค้างที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

25. มาตรฐาน GAP มีบทบาทสำคัญอย่างไรต่อความปลอดภัยด้านอาหาร

ก. เพิ่มการใช้สารเคมี

ข. ส่งเสริมการผลิตที่ปลอดภัยและตรวจสอบย้อนกลับได้

ค. ลดคุณภาพผลผลิต

ง. ใช้เฉพาะกับโรงงานอุตสาหกรรม

เฉลย : ข มาตรฐาน GAP (Good Agricultural Practices) มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อความปลอดภัยด้านอาหาร (Food Safety) เพราะเป็นระบบที่ควบคุมดูแลตั้งแต่กระบวนการเพาะปลูกในแปลง เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ปลอดภัย ปลอดภัยสารเคมีตกค้าง และที่สำคัญ คือ มีระบบ "ตรวจสอบย้อนกลับได้" (Traceability) ซึ่งหากพบปัญหาที่ผลผลิต ผู้บริโภคหรือคู่ค้าจะสามารถเช็กกลับมาได้ทันทีว่ามาจากแปลงของเกษตรกรรายใด ทำให้กระบวนการผลิต มีความโปร่งใสและน่าเชื่อถือ

26. ข้อใดกล่าวถึงความเชื่อมโยงระหว่างภารกิจของกรมวิชาการเกษตรกับนโยบายความมั่นคงทางอาหารของประเทศไทยได้ถูกต้องที่สุด

ก. กรมวิชาการเกษตรมีหน้าที่เพียงควบคุมการส่งออกสินค้าเกษตร

ข. กรมวิชาการเกษตรมุ่งพัฒนาองค์ความรู้ เทคโนโลยี มาตรฐาน และระบบควบคุมคุณภาพ เพื่อให้ประชาชนมีอาหารที่เพียงพอ ปลอดภัย และสามารถแข่งขันในตลาดโลกได้

ค. กรมวิชาการเกษตรมีหน้าที่เฉพาะการจัดเก็บภาษีสินค้าเกษตร

ง. กรมวิชาการเกษตรรับผิดชอบการเลี้ยงสัตว์ทุกชนิด

เฉลย : ข ภารกิจของกรมวิชาการเกษตรครอบคลุมการวิจัย พัฒนา รับรองมาตรฐาน ควบคุมคุณภาพสินค้าเกษตร อารักขาพืช และการสนับสนุนเกษตรกร ซึ่งทั้งหมดมีเป้าหมายเพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร (Food Security) และความปลอดภัยด้านอาหาร (Food Safety) ให้กับประเทศ พร้อมยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตรไทยในตลาดโลก

แนวข้อสอบประมวลกฎหมายอาญา

1. ข้อใดกล่าวถึง "ความผิดอาญา" ได้ถูกต้องที่สุด

- ก. การกระทำทุกอย่างที่ผิดศีลธรรมถือเป็นความผิดอาญา
- ข. ความผิดอาญาจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นความผิดและกำหนดโทษ
- ค. การกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นทุกกรณีเป็นความผิดอาญา
- ง. ความผิดอาญาจะเกิดขึ้นได้เมื่อมีผู้เสียหายร้องทุกข์เท่านั้น

ตอบ ข เหตุผลที่ข้อนี้ถูกต้องที่สุดเป็นไปตามหลักกฎหมายอาญาที่สำคัญมาก คือ "หลักไม่มีความผิด ไม่มีโทษ โดยไม่มีกฎหมาย" (Nullum crimen , nulla poena sine lege) ซึ่งมีเหตุผลสนับสนุนและข้อจำกัดของตัวเลือกอื่นๆ ดังนี้ :

ทำไมข้อ ข. ถึงถูก : ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 2 บัญญัติไว้ชัดเจนว่า “บุคคลจักต้องรับโทษในทางอาญา ต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำการนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้...”

หมายความว่า ถ้าไม่มีกฎหมายเขียนไว้ล่วงหน้าอย่างชัดเจนว่าเป็นความผิดและมีโทษทางอาญา (เช่น ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ ริบทรัพย์สิน) การกระทำนั้นจะไม่ใช่ความผิดอาญาเด็ดขาด

ทำไมข้อ ก. ไม่ถูกต้อง : สิ่งที่ผิดศีลธรรมหลายอย่างไม่ได้เป็นความผิดอาญา เช่น การโกหกทั่วไป การไม่กตัญญู หรือการผิดคำสัญญา (เว้นแต่การโกหกนั้นจะเข้าข่ายฉ้อโกงหรือเบี่ยงความเท็จในศาลที่มีกฎหมายบัญญัติไว้เฉพาะ)

ทำไมข้อ ค. ไม่ถูกต้อง : การกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นบางกรณีเป็นเพียง "ความผิดทางแพ่ง" (เรื่องละเมิดหรือผิดสัญญา) เช่น ขับรถชนท้ายรถคันอื่นโดยประมาทจนรถพังเสียหายเฉย ๆ (ไม่มีใครบาดเจ็บหรือเสียชีวิต) แบบนี้ต้องชดเชยค่าเสียหายในทางแพ่ง แต่ไม่ใช่ความผิดอาญา เพราะกฎหมายอาญาไม่มีฐานความผิดทำให้เสียทรัพย์สินโดยประมาท

ทำไมข้อ ง. ไม่ถูกต้อง : ความผิดอาญาแบ่งออกเป็น "ความผิดต่อแผ่นดิน" (ยอมความไม่ได้ เช่น ฆ่าคนตาย ลักทรัพย์) ซึ่งเจ้าหน้าที่รัฐสามารถดำเนินคดีได้ทันทีโดยไม่ต้องมีผู้เสียหายมาร้องทุกข์ กับ "ความผิดอันยอมความได้" (ความผิดต่อส่วนตัว เช่น หมิ่นประมาท โกงเจ้าหนี้) เท่านั้นที่ต้องมีผู้เสียหายร้องทุกข์ภายในกำหนดเวลา

2. หลัก "กฎหมายอาญาไม่มีผลย้อนหลัง" มีข้อยกเว้นในกรณีใด

- ก. กฎหมายใหม่กำหนดโทษหนักขึ้น
- ข. กฎหมายใหม่กำหนดให้เป็นความผิดเพิ่มขึ้น
- ค. กฎหมายใหม่เป็นคุณแก่ผู้กระทำความผิด
- ง. ไม่มีข้อยกเว้น

ตอบ ค หลักการ "กฎหมายอาญาไม่มีผลย้อนหลัง" (Non-Retroactivity of Criminal Law) มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน เพื่อให้ทุกคนสามารถรู้ล่วงหน้าได้ว่าการกระทำใดเป็นความผิดและมีโทษอย่างไรในขณะที่ทำ

อย่างไรก็ตาม หลักการนี้มีข้อยกเว้นสำคัญตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 2 และมาตรา 3 คือ "กฎหมายจะย้อนหลังได้ก็ต่อเมื่อเป็นคุณ (เป็นประโยชน์) แก่ผู้กระทำความผิด" ซึ่งมี 3 ลักษณะหลัก ๆ ดังนี้

1. กฎหมายใหม่ยกเลิกความผิดเดิม : การกระทำนั้นไม่เป็นความผิดอีกต่อไป (เช่น การปลดล็อกพืชกระท่อม หรือกัญชา) ผู้กระทำความผิดจะพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิดทันที หากรับโทษอยู่ก็ให้ปล่อยตัว
2. กฎหมายใหม่กำหนดโทษเบาลง : ถ้ากฎหมายที่กำหนดขึ้นใหม่ในภายหลังมีโทษเบากว่ากฎหมาย ในขณะที่กระทำความผิด ศาลจะใช้กฎหมายใหม่ที่โทษเบากว่านี้มาบังคับใช้
3. กฎหมายใหม่ยกเลิกโทษ : หากกฎหมายใหม่ยกเลิกโทษสำหรับความผิดนั้น ๆ ผู้กระทำความผิดก็ไม่ต้องรับโทษอีกต่อไป
3. ข้อใดเป็นองค์ประกอบสำคัญของความผิดอาญา
 - ก. ผู้เสียหายต้องได้รับความเสียหายเสมอ
 - ข. ต้องมีการกระทำความผิดประกอบตามที่กฎหมายกำหนด
 - ค. ต้องมีพยานอย่างน้อยสองคน
 - ง. ต้องมีเจ้าหน้าที่รัฐจับกุม

ตอบ ข ในทางกฎหมายอาญา การที่บุคคลจะต้องรับผิดและรับโทษนั้น การกระทำของบุคคลนั้นจะต้อง "ครบองค์ประกอบความผิดที่กฎหมายบัญญัติไว้" (ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 2) ซึ่งโครงสร้างความผิดอาญาจะแบ่งออกเป็น 3 ส่วนหลัก ๆ ดังนี้

1. องค์ประกอบภายนอก ประกอบด้วย ผู้กระทำ (เช่น บุคคล) , การกระทำ (เช่น การฆ่า การเอาไป) และ วัตถุแห่งการกระทำ (เช่น ผู้ตาย ทรัพย์สินของผู้อื่น)
2. องค์ประกอบภายใน คือ สภาพจิตใจของผู้กระทำความผิด ซึ่งโดยหลักแล้วต้องเป็นการกระทำโดย "เจตนา" (รู้สำนึกในการที่กระทำและประสงค์ต่อผลหรือยอมเล็งเห็นผล) เว้นแต่กฎหมายจะบัญญัติไว้ชัดเจนว่าให้รับผิดแม้กระทำโดย "ประมาท" หรือรับผิดแม้ "ไม่มีเจตนา"
3. ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผล : ผลที่เกิดขึ้นนั้นต้องเป็นผลโดยตรงจากการกระทำนั้น ๆ (ถ้าไม่มีการกระทำนั้น ผลนี้ก็จะไม่เกิด)
4. บุคคลใดไม่มีความรับผิดชอบทางอาญา
 - ก. เด็กอายุ 13 ปี
 - ข. เด็กอายุ 9 ปี
 - ค. ผู้มีอายุ 18 ปี
 - ง. ผู้มีอายุ 25 ปี

ตอบ ข ตามประมวลกฎหมายอาญาของไทย (ซึ่งมีการแก้ไขกฎหมายฉบับล่าสุดเพื่อขยายเกณฑ์อายุเด็กที่ยึดถือในปัจจุบัน) ได้แบ่งการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนไว้ดังนี้

เด็กอายุไม่เกิน 12 ปี (ซึ่งครอบคลุมเด็กอายุ 9 ปีในข้อ ข.) กฎหมายบัญญัติไว้ชัดเจนว่า "เด็กอายุไม่เกินสิบสองปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิด เด็กนั้นไม่ต้องรับโทษและไม่มีความรับผิดชอบทางอาญา" (ยกเว้นโทษโดยเด็ดขาดและไม่มีความผิด)

เด็กอายุกว่า 12 ปี แต่ยังไม่เกิน 15 ปี (เช่น เด็กอายุ 13 ปีในข้อ ก.) กฎหมายบัญญัติว่า "เด็กนั้นไม่ต้องรับโทษ" แต่ศาลยังมีอำนาจในการกำหนดมาตรการควบคุมความประพฤติ ส่งไปสถานศึกษา หรือตักเตือนบิดามารดาได้ (คือมีความผิด แต่กฎหมายยกเว้นโทษให้)

ผู้มีอายุ 18 ปี และ 25 ปี (ข้อ ค. และ ง.) ถือเป็นเยาวชนและผู้ใหญ่ตามลำดับ ซึ่งต้องมีความรับผิดชอบทางอาญา และต้องรับโทษตามกฎหมายปกติ

ดังนั้น เด็กอายุ 9 ปี จึงเป็นบุคคลที่ไม่มีความรับผิดชอบทางอาญาใด ๆ เลยตามกฎหมาย

5. ข้อใดเป็นเหตุยกเว้นความผิด

ก. บันดาลโทษ

ข. เมาสุรา

ค. ป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย

ง. กระทำผิดครั้งแรก

ตอบ ค ในกฎหมายอาญา การกระทำที่ครบองค์ประกอบความผิดทุกอย่างแล้ว แต่กฎหมายกำหนดให้

"ไม่มีความผิดเลยตั้งแต่แรก" (ถือว่าสิ่งที่ทำเป็นสิ่งที่ถูกต้องและชอบด้วยกฎหมาย) เรียกว่า เหตุยกเว้นความผิด

ซึ่งในตัวเลือกทั้งหมดมีเพียง "การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย" (ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 68)

เท่านั้นที่เป็นเหตุยกเว้นความผิด โดยมีหลักเกณฑ์ คือ

- ต้องเป็นการป้องกันตนเองหรือผู้อื่นให้พ้นจากภัยอันตรายอันเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมาย
- ภัยอันตรายนั้นต้องใกล้จะถึง
- ต้องกระทำไปพอสมควรแก่เหตุ

ผลลัพธ์ : ผู้กระทำจะ "ไม่มีความผิดเลย" และไม่ต้องรับโทษใด ๆ ทั้งสิ้น

6. การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ต้องเป็นการป้องกัน

ก. ภัยอันตรายที่เกิดขึ้นแล้วและสิ้นสุดแล้ว

ข. ภัยอันตรายที่ใกล้จะถึงและมีชอบด้วยกฎหมาย

ค. ภัยอันตรายจากสัตว์ทุกชนิด

ง. ความเสียหายทางแพ่ง

ตอบ ข ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 68 การที่จะอ้างเหตุ "ป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย" ได้ นั้น

เงื่อนไขเกี่ยวกับภัยอันตราย (อันตรายที่จะเกิดขึ้น) ถือเป็นหัวใจสำคัญที่สุด ซึ่งต้องครบหลักเกณฑ์ดังนี้

1. ต้องเป็นภัยอันตรายอันเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมาย (มีชอบด้วยกฎหมาย) หมายความว่า ผู้ที่เข้ามาทำร้ายเราไม่มีสิทธิ์ตามกฎหมายที่จะทำเช่นนั้น เช่น โจรจะมาปล้น หรือคนร้ายจะมาทำร้ายร่างกาย
2. ภัยอันตรายนั้นต้อง "ใกล้จะถึง" หมายถึง ภัยอันตรายนั้นอยู่ในระยะกระชั้นชิดจนถ้าไม่ทำอะไรสักอย่าง ในตอนนั้น เราหรือผู้อื่นต้องได้รับอันตรายอย่างแน่นอน (เช่น คนร้ายเงื้อมมือกำลังจะฟัน หรือเล็งปืนมาที่เรา)

7. นาย ก ใช้กำลังผลักดัน นาย ข เพื่อป้องกันไม่ให้ นาย ข ใช้มีดแทงตน การกระทำของนาย ก เป็นกรณีใด

ก. บันดาลโทษ

ข. ป้องกันโดยชอบ

ค. จำเป็น

ง. ประมาท

ตอบ ข พฤติการณ์ที่ นาย ก ผลัก นาย ข เข้าเงื่อนไขของ "การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย" ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 68 ทุกประการ ดังนี้

1. มีภัยอันตรายที่เกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมาย : การที่ นาย ข กำลังจะใช้มีดแทง นาย ก เป็นการกระทำความผิดกฎหมายอาญา (พยายามทำร้ายร่างกายหรือพยายามฆ่า)
2. ภัยอันตรายนั้นใกล้จะถึง : นาย ข กำลังจะแทงแล้ว หาก นาย ก ไม่ทำอะไรในตอนนั้นย่อมได้รับอันตรายถึงชีวิตหรือบาดเจ็บสาหัสแน่ ๆ

3. กระทำไปพอสมควรแก่เหตุ : นาย ข มีอาวุธร้ายแรง คือ มีด แต่ นาย ก เลือกใช้เพียง "กำลังผลัก"

เพื่อให้พ้นจากกระช้ำมีดเท่านั้น ไม่ได้ใช้อาวุธที่รุนแรงเกินกว่าเหตุเพื่อมุ่งเอาชีวิตตอบโต้

ดังนั้น การกระทำของ นาย ก จึงเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ส่งผลให้ นาย ก ไม่มีความผิดเลยตั้งแต่แรก และไม่ต้องรับโทษใด ๆ

8. ข้อใดเป็นเหตุยกเว้นโทษ

ก. ผู้กระทำความผิด

ข. กระทำเพราะความจำเป็น

ค. กระทำผิดโดยประมาท

ง. กระทำผิดซ้ำ

ตอบ ข ในกฎหมายอาญา "เหตุยกเว้นโทษ" หมายถึง การกระทำของบุคคลนั้น "มีความผิดกฎหมาย"

(เพราะครบองค์ประกอบความผิดและไม่มีกฎหมายยกเว้นความผิดให้) แต่กฎหมายเห็นใจหรือมีนโยบายทางอาญาบางประการที่กำหนดให้ "ไม่ต้องรับโทษ" หรือไม่ต้องติดคุก/เสียค่าปรับ

การกระทำความผิดด้วย "ความจำเป็น" (ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 67) จัดเป็นเหตุยกเว้นโทษที่สำคัญ โดยมีลักษณะ คือ ผู้กระทำไม่มีทางเลือกอื่น ต้องกระทำความผิดเพื่อให้อันตรายพ้นไป เช่น

- วิ่งหนีสุนัขบ้าที่จะเข้ามาขบกัด แล้วถือวิสาสะพังประตูรั้วบ้านคนอื่นเพื่อเข้าไปหลบซ่อน (มีความผิดฐานบุกรุกและทำให้เสียทรัพย์ แต่กฎหมายยกเว้นโทษให้เพราะทำไปด้วยความจำเป็น)
- ถูกคนร้ายเอาปืนจ่อหัวบังคับให้เซ็นเอกสารปลอม (มีความผิดฐานปลอมเอกสาร แต่ทำไปเพราะอยู่ภายใต้อำนาจบังคับที่ไม่สามารถขัดขืนได้ กฎหมายจึงยกเว้นโทษให้)

9. การพยายามกระทำความผิดจะต้องมีลักษณะใด

ก. เพียงคิดจะกระทำความผิด

ข. ลงมือกระทำแล้วแต่ไม่บรรลุผล

ค. เตรียมอุปกรณ์ไว้

ง. วางแผนกับเพื่อน

ตอบ ข ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 80 ได้บัญญัติหลักเกณฑ์ของการ "พยายามกระทำความผิด" ไว้ชัดเจน ซึ่งต้องมียุทธศาสตร์ประกอบสำคัญ 3 ประการ ดังนี้

1. มีเจตนาที่จะกระทำความผิด (ตั้งใจจะทำผิดกฎหมาย)
2. ได้ "ลงมือ" กระทำความผิดแล้ว (ก้าวเข้าสู่ขั้นลงมือทำ ซึ่งเลขขั้นคิดหรือขั้นเตรียมการไปแล้ว เช่น เจียมมือกำลังจะฟัน เล็งปืนกำลังจะยิง หรือเอามือล้วงเข้าไปในกระเป๋าเสื้อเพื่อจะล้วงกระเป๋า)
3. การกระทำนั้น "ไม่บรรลุผล" ซึ่งแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ
 - กระทำไปไม่ตลอด (เช่น กำลังจะจ้วงนกกินแต่มีคนมาแย่งปืนไว้ได้ก่อน)
 - กระทำไปตลอดแล้วแต่การกระทำนั้นไม่บรรลุผล (เช่น ยิงปืนใส่เป้าหมายแล้วแต่กระสุนพลาดเป้าไม่ถูกใครเลย)

ผลทางกฎหมาย : ผู้ที่พยายามกระทำความผิด กฎหมายถือว่ามีความผิดอาญาเกิดขึ้นแล้ว แต่ศาลจะลงโทษเพียง "สองในสามส่วน" ของโทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ

10. ข้อใดเป็นความหมายของ "เจตนา"

ก. ประสงค์ต่อผลหรือเล็งเห็นผลของการกระทำ

ข. มีความโกรธ

ค. มีความโลภ

ง. มีการวางแผนล่วงหน้าเสมอ

ตอบ ก ในทางกฎหมายอาญา "เจตนา" (ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59 วรรคสอง) ถือเป็นองค์ประกอบภายในที่สำคัญที่สุดของการกระทำความผิด โดยกฎหมายได้ให้คำนิยามแยกออกเป็น 2 ลักษณะอย่างชัดเจน คือ

1. เจตนาโดยประสงค์ต่อผล : ผู้กระทำความผิดตั้งใจให้เกิดผลนั้นขึ้นมาโดยตรง เช่น ตั้งใจยิงปืนใส่คู่อริเพื่อให้คู่อริตาย
2. เจตนาโดยเล็งเห็นผล : ผู้กระทำอาจไม่ได้หวังให้เกิดผลนั้นโดยตรง แต่ในความรู้สึกนึกคิดของคนทั่วไปย่อมสามารถ "คาดเห็น" ได้อย่างแน่แท้" ว่าผลนั้นจะเกิดขึ้นแน่นอนจากการกระทำของตน เช่น การประเบิดเข้าไปในกลุ่มคน แม้จะอ้างว่าไม่ได้อยากให้ใครตาย แต่ย่อมเล็งเห็นผลได้ว่าต้องมีคนบาดเจ็บหรือเสียชีวิตอย่างแน่นอน

นอกจากนี้ การกระทำโดยเจตนาจะต้องมีองค์ประกอบที่เรียกว่า "ผู้กระทำต้องรู้ข้อเท็จจริง

อันเป็นองค์ประกอบของความผิด" ด้วย (เช่น ต้องรู้ว่าสิ่งที่ยิงใส่คือมนุษย์ ไม่ใช่ท่อนไม้)

11. นาย ก เดินกลับบ้านเวลากลางคืน เห็นชายคนหนึ่งกำลังชักมีดวิ่งเข้าหาตนในระยะใกล้ นาย ก

จึงใช้ไม้ตีศีรษะชายคนนั้นจนเสียชีวิต ต่อมาปรากฏว่าชายคนดังกล่าวกำลังจะเข้ามาปล้นจริง

การกระทำของนาย ก เป็นกรณีใด

ก. ฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา

ข. ป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย

ค. ป้องกันเกินสมควรแก่เหตุ

ง. กระทำเพราะความจำเป็น

ตอบ ข พฤติการณ์ที่ นาย ก กระทำต่อชายคนร้าย เข้าเงื่อนไขของการ "ป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย" ครบถ้วนทุกประการ ดังนี้

1. ภัยอันตรายอันเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมาย : ชายคนดังกล่าวชักมีดและวิ่งเข้าหา โดยมีเจตนาจะเข้ามาปล้นจริง ๆ ถือเป็นอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สินที่ผิดกฎหมายอย่างชัดเจน
2. ภัยอันตรายนั้นใกล้จะถึง : คนร้ายชักมีดวิ่งเข้ามาใน "ระยะใกล้" แล้ว ในเวลากลางคืนที่เปลี่ยว หาก นาย ก ไม่ลงมือยับยั้งในวินาทีนั้น นาย ก ย่อมจะถูกแทงบาดเจ็บหรือเสียชีวิตได้อย่างแน่นอน
3. พอสมควรแก่เหตุ : แม้ผลจะทำให้คนร้ายเสียชีวิต แต่เมื่อพิจารณาจากสถานการณ์ที่คนร้ายใช้อาวุธร้ายแรง (มีด) วิ่งเข้าจู่โจมในระยะกระชั้นชิดและเป็นเวลากลางคืน นาย ก ซึ่งมีเพียง "ไม้" ย่อมไม่มีเวลาไตร่ตรองเลือกวิธีอื่นได้ การหวดไม้ไปเพื่อหยุดยั้งคนร้ายในเลี้ยววินาทีนั้น ถือเป็นการตอบโต้เพื่อรักษาชีวิตของตนเองที่มีสัดส่วน พอสมควรแก่เหตุ

ผลทางกฎหมาย : การกระทำของ นาย ก ถือเป็นเหตุยกเว้นความผิด "นาย ก ไม่มีความผิดเลย" ตั้งแต่แรก และไม่ต้องรับโทษฐานฆ่าผู้อื่น

12. นาย ข ถูกวัยรุ่นเพียงคนเดียวผลักล้ม นาย ข ลุกขึ้นได้แล้ว แต่กลับใช้อาวุธปืนยิงวัยรุ่นเสียชีวิต
ข้อใดถูกต้องที่สุด

ก. ป้องกันโดยชอบ

ข. ป้องกันเกินสมควรแก่เหตุ

ค. บันดาลโทสะ

ง. ไม่มีความผิด

ตอบ ข กรณีนี้ต้องพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างเรื่อง "ป้องกัน" กับ "บันดาลโทสะ" ซึ่งมีจุดตัดสำคัญอยู่ที่พฤติการณ์ของตัวละคร ดังนี้

1. ทำไมถึงไม่ใช่การป้องกัน (ตัดข้อ ก. และ ข. ออก)

การที่จะอ้างเหตุป้องกัน (ไม่ว่าจะป้องกันโดยชอบหรือเกินสมควรแก่เหตุ) ภัยอันตรายนั้นจะต้อง "ใกล้จะถึง" หรือยังคงอยู่

แต่จากโจทย์ “นาย ข ลุกขึ้นได้แล้ว” และวัยรุ่นคนนั้นทำเพียง “ผลักล้ม” (ไม่มีอาวุธและไม่ได้เข้ามารุมทำร้ายซ้ำ) แสดงว่าภัยอันตรายจากการถูกผลักได้สิ้นสุดลงไปแล้ว เมื่อภัยสิ้นสุดลงแล้ว นาย ข จะอ้างว่าทำไปเพื่อปกป้องตัวเองจากการโดนทำร้ายอีกไม่ได้ การยิงสวนกลับไปจึงไม่ใช่การป้องกัน

2. ทำไมถึงเป็น "บันดาลโทสะ" (ข้อ ค.)

ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 72 การบันดาลโทสะมีหลักเกณฑ์ คือ

- ถูกข่มเหงอย่างร้ายแรงด้วยเหตุอันไม่เป็นธรรม : การที่อยู่ดี ๆ ถูกวัยรุ่นเข้ามาใช้กำลังผลักจนล้ม ถือเป็นการข่มเหงศักดิ์ศรีและความปลอดภัยทางร่างกายอย่างร้ายแรงโดยมิชอบด้วยกฎหมาย
- จิตใจเดือดดาล : นาย ข เกิดความโกรธจัดจนขาดสติยังคิดจากการถูกข่มเหงนั้น
- กระทำต่อผู้ข่มเหงในขณะนั้น : นาย ข ลุกขึ้นมาได้ก็ใช้ปืนยิงวัยรุ่นคนนั้นทันทีในระยะเวลาที่ต่อเนื่อง กระชั้นชิด (โทสะยังไม่คลาย)

ผลทางกฎหมาย : นาย ข ยังคงมีความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา (ไม่สามารถพ้นผิดตามข้อ ง. ได้)

แต่กฎหมายเปิดช่องให้ศาลใช้ดุลยพินิจลดโทษให้เหลือน้อยเพียงครึ่งก็ได้ เพราะเห็นใจว่าทำไปเพราะถูกข่มเหงรังแกก่อน

13. นาย ก หลงทางในป่าและกำลังจะเสียชีวิตจากความหนาว จึงงัดกระท่อมของชาวบ้านเข้าไปพักและนำผ้าห่มมาใช้หนึ่งชิ้น จากนั้นวางเงินไว้ก่อนออกจากกระท่อม

การกระทำของนาย ก เข้าเหตุใด

ก. ป้องกันโดยชอบ

ข. ความจำเป็น

ค. บันดาลโทสะ

ง. พยายามลักทรัพย์

ตอบ ข การกระทำของ นาย ก เข้าเงื่อนไขของการกระทำความผิดด้วย "ความจำเป็น" ทุกประการ ซึ่งกฎหมายถือเป็น "เหตุยกเว้นโทษ" (มีความผิดฐานบุกรุกและทำให้เสียทรัพย์ แต่ไม่ต้องรับโทษ) โดยพิจารณาจากหลักเกณฑ์ดังนี้

1. เผชิญกับอันตรายที่ใกล้จะถึง: นาย ก หลงทางในป่าและกำลังจะเสียชีวิตจากความหนาวเย็น ซึ่งเป็นอันตรายต่อชีวิตที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ในขณะนั้น

2. ไม่ได้ก่ออันตรายนั้นขึ้นด้วยความผิดของตน : อันตรายเกิดจากภัยธรรมชาติและสภาพแวดล้อมในป่า

3. ไม่มีวิธีอื่นที่จะหลีกเลี่ยงอันตรายได้ : ในป่าลึกไม่มีสถานที่อื่นให้หลบความหนาว การรัดกระต้อมจึงเป็นทางเลือกเดียวที่จะรักษาชีวิตไว้ได้
4. ทำไปไม่เกินกว่าเหตุอันควรแก่เหตุ : นาย ก เพียงแค่เข้าไปพักอาศัยหลบภัยและนำผ้าห่มมาใช้เพื่อประทังชีวิตชั่วคราว (หนึ่งคืน) มิได้มุ่งทำลายทรัพย์สินให้เสียหายเกินความเหมาะสม แล้วยังมีเจตนาสุจริตโดยการวางเงินชดเชยค่าเสียหายไว้ให้เจ้าของกระต้อมด้วย
14. นาย ก เข้าใจผิดว่าชายคนหนึ่งกำลังจะยิงตน จึงยิงชายคนนั้นเสียชีวิต แต่ความจริงชายดังกล่าวเพียงหยิบโทรศัพท์มือถือออกจากกระเป๋า

ข้อใดถูกต้อง

ก. เป็นการป้องกันโดยชอบ

ข. ไม่มีความผิดเสมอ

ค. ต้องพิจารณาว่านาย ก สำคัญผิดโดยมีเหตุอันสมควรหรือไม่

ง. เป็นความผิดฐานฆ่าผู้อื่นทุกกรณี

ตอบ ค กรณีนี้ในทางกฎหมายเรียกว่า "สำคัญผิดในข้อเท็จจริงว่ามีเหตุป้องกัน" หรือที่เรามักเรียกว่า "การป้องกันโดยสำคัญผิด" ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 62 วรรคแรก

ในความจริงแล้วไม่มีภัยอันตรายเกิดขึ้นเลย (ชายคนนั้นแค่หยิบโทรศัพท์) แต่ นาย ก คิดไปเองว่ามีคนจะมายิง การตัดสินใจรับผิดของ นาย ก จะต้องใช้หลักเกณฑ์ดังนี้

1. พิจารณาในมุมของ นาย ก (มาตรา 62 วรรคแรก) ถ้าข้อเท็จจริงเป็นจริงตามที่ นาย ก เข้าใจ (คือถ้าชายคนนั้นชักปืนออกมาจริง ๆ) การที่ นาย ก ยิงสวนยอมเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น กฎหมายจึงให้น่าเรื่อง "การป้องกัน" มากเว้นความผิดหรือลดหย่อนโทษให้แก่ นาย ก ด้วย
2. ประเด็นเรื่อง "เหตุอันสมควร" (มาตรา 62 วรรคสอง) กฎหมายจะดูต่อว่า ความเข้าใจผิดของ นาย ก นั้นเกิดจากความประมาทหรือไม่
 - ถ้ามีเหตุอันสมควรให้เข้าใจผิด (ไม่ประมาท) เช่น สถานการณ์ในตอนนั้นมีคนมาก อิมคริม มีเสียงขู่ว่าจะฆ่ากันอยู่ก่อนแล้ว และชายคนนั้นก็ล้วงพกผ้าอย่างรวดเร็วคล้ายทำชักปืน หากเป็นชะตากรรมที่วิญญูชน (คนทั่วไป) ในสถานการณ์นั้นก็ต้องเข้าใจผิดเช่นกัน นาย ก จะ ไม่มีความผิดเลย
 - ถ้าไม่มีเหตุอันสมควรให้เข้าใจผิด (เกิดจากความประมาท) เช่น แดดส่องสว่างจ้า ชายคนนั้นเดินยืมมา แต่ นาย ก หวาดระแวงเกินเหตุไปเองลั่นไกยิงทันที กฎหมายถือว่าความสำคัญผิดนี้เกิดจากความประมาท นาย ก จะต้อง รับผิดฐานกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย (ไม่ใช่ฆ่าคนตายโดยเจตนา) ดังนั้น เราจึงต้องส่งเรื่องนี้ไปพิสูจน์ในชั้นศาลว่า พฤติการณ์แวดล้อมทั้งหมดทำให้ นาย ก "สำคัญผิดโดยมีเหตุอันสมควร" หรือไม่นั่นเอง

15. นาย ก ตั้งใจยิงนาย ข แต่กระสุนด้าน ไม่สามารถถนัดได้

ข้อใดถูกต้อง

ก. ยังไม่มีการลงมือ

ข. เป็นเพียงการเตรียมการ

ค. เป็นการพยายามกระทำความผิด

ง. ความผิดสำเร็จแล้ว

ตอบ ก กรณีของ นาย ก เข้าเงื่อนไขของ "การพยายามกระทำความผิด" ครอบคลุมตามกฎหมาย เนื่องจากอยู่ในขั้น "ลงมือกระทำความผิดแล้วแต่กระทำการนั้นไม่บรรลุผล" โดยพิจารณาตามลำดับขั้นดังนี้

1. เจตนา : นาย ก มีเจตนาชัดเจนคือ "ตั้งใจฆ่า นาย ข"

2. การลงมือ : การที่ นาย ก เหนี่ยวไกปืนพุ่งเป้าไปที่ นาย ข ถือเป็นการล่วงพ้นจากขั้นคิดหรือขั้นเตรียมการ (เช่น การซื้อปืนหรือนั่งรอ) เข้าสู่ "ขั้นลงมือกระทำความผิด (Execution Stage)" เรียบร้อยแล้ว เพราะเป็นการกระทำที่ใกล้ชิดต่อผลคือความตายของ นาย ข อย่างกระชั้นชิด

3. ไม่บรรลุผล : แต่เนื่องจากปัจจัยภายนอกที่เกิดขึ้น คือ "กระสุนด้าน" ทำให้ปืนไม่ถนัดและ นาย ข ไม่ได้รับอันตราย การกระทำนั้นจึงไม่บรรลุผลตามที่เจตนาไว้

ผลทางกฎหมาย : นาย ก มีความผิดฐาน "พยายามฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา" ต้องระวางโทษสองในสามส่วนของโทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดฐานฆ่าคนตาย

16. นาย ก ใช้กุญแจปลอมไขประตูบ้าน เตรียมจะลักทรัพย์ แต่ก่อนเปิดประตูได้ เจ้าของบ้านกลับมาเสียก่อน นาย ก จึงวิ่งหนี

ข้อใดถูกต้อง

ก. ยังเป็นเพียงการเตรียมการ

ข. เป็นการพยายามลักทรัพย์

ค. ความผิดสำเร็จแล้ว

ง. ไม่มีความผิด

ตอบ ข กรณีนี้ต้องพิจารณาจุดตัดระหว่าง "ขั้นเตรียมการ" กับ "ขั้นลงมือ (พยายาม)" ในความผิดฐานลักทรัพย์ ซึ่งตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกาของไทยมีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนดังนี้

1. เจตนา : นาย ก มีเจตนาทุจริตต้องการที่จะ "ลักทรัพย์" ในบ้าน

2. การลงมือ : การที่ นาย ก "ใช้กุญแจปลอมไขประตูบ้าน" ถือว่ากระทำความผิดเข้าสู่ "ขั้นลงมือกระทำความผิด" แล้ว เพราะเป็นพฤติกรรมที่ใกล้ชิดต่อผลที่จะเกิดความเสียหายต่อทรัพย์สิน (เป็นการเริ่มต้นกระบวนการเพื่อเข้าไปเอาทรัพย์โดยตรง) ล่วงพ้นขั้นเตรียมการ (เช่น การทำกุญแจปลอม หรือการเดินมาดูแลา) ไปเรียบร้อยแล้ว

3. ไม่บรรลุผล : แต่เนื่องจากเจ้าของบ้านกลับมาเสียก่อน ทำให้ นาย ก ต้องวิ่งหนีไปโดยที่ "ยังไม่ทันได้เปิดประตูหรือหยิบฉวยทรัพย์สินใด ๆ" การกระทำนั้นจึงไม่บรรลุผลสำเร็จ

ผลทางกฎหมาย : นาย ก มีความผิดฐาน "พยายามลักทรัพย์ในเคหสถานโดยทำอันตรายสิ่งกีดกั้นสำหรับคุ้มครองบุคคลหรือทรัพย์สิน" (ตามมาตรา 335 ประกอบมาตรา 80) ต้องระวางโทษสองในสามส่วนของความผิดฐานลักทรัพย์นั้น